

«Η βιώσιμη διαχείριση των υδάτων είναι ουσιώδης για τη ζωή και υπόθεση όλων μας»

Ανδρέας Ανδρεαδάκης, Καθηγητής Σχολής Πολιτικών Μηχανικών,
Διευθυντής Εργαστηρίου Υγειονομικής Τεχνολογίας
Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου

Το νερό είναι ένας ανανεώσιμος αλλά περιορισμένος πόρος. Ακόμα και χώρες που πίστευαν ότι είχαν λύσει το πρόβλημα της επάρκειας και της ποιότητας του νερού σήμερα επανεξετάζουν τις πολιτικές τους υπό το πρίσμα των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στους υδατικούς πόρους. Οι επιστήμονες παραθέτουν όλο και περισσότερες αποδείξεις για τη σχέση ανάμεσα στην κλιματική αλλαγή και τη διαθεσιμότητα του νερού. Η σχέση είναι διττή: η υπερθέρμανση του πλανήτη επηρεάζει τη συχνότητα των βροχοπτώσεων, φέρνοντας καταιγίδες και ξηρασίες και αυξάνοντας τη ζήτηση για γλυκό νερό. Παράλληλα, η ενέργεια που απαιτείται για τον καθαρισμό και τη διαχείριση των ποσοτικά και ποιοτικά υποβαθμιζόμενων υδατικών πόρων ενισχύει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που επιταχύνουν την κλιματική αλλαγή. Με άλλα λόγια, το νερό είναι σημαντικό όσον αφορά στην κλιματική αλλαγή, τόσο επειδή τις προκαλεί όσο και επειδή επηρεάζεται από αυτές.

Τα δεδομένα δείχνουν ότι αντιμετωπίζουμε παγκόσμια κρίση νερού. Ειδικότερα, η ποιότητα και η διαχείριση των υδάτων της Ευρώπης στην πραγματικότητα απέχει πολύ από το να είναι ικανοποιητική.

Η κατάσταση του νερού παγκοσμίως :

Λιγότερο από 1% των υδάτων του πλανήτη είναι διαθέσιμο για κατανάλωση από τον άνθρωπο. Περισσότεροι από 1,2 δισεκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό. 35.000 άνθρωποι ημερησίως πεθαίνουν εξαιτίας της έλλειψης πόσιμου νερού αλλά και από τη μόλυνση των ποταμών, των λιμνών και του υδροφόρου ορίζοντα. Σύμφωνα με

πολλούς ειδικούς έως το έτος 2025 το 1/3 της ανθρωπότητας δεν θα έχει πρόσβαση στο πόσιμο νερό.

Η κατάσταση του νερού στην Ευρώπη :

20% όλων των επιφανειακών υδάτων στην ΕΕ απειλείται σοβαρά από ρύπανση. Τα υπόγεια ύδατα παρέχουν περίπου το 65% όλου του πόσιμου νερού της Ευρώπης. 60% των ευρωπαϊκών πόλεων κάνουν υπερεκμετάλλευση των πόρων των υπόγειων υδάτων τους. 50% των υδροτόπων βρίσκεται σε «επικίνδυνη κατάσταση» λόγω της υπερεκμετάλλευσης των υπόγειων υδάτων. Η επιφάνεια της αρδευόμενης γης στη Νότια Ευρώπη έχει αυξηθεί κατά 20% από το 1985. Η Μεσόγειος αποτελεί μία από τις πλέον ευάλωτες περιοχές στον κόσμο στην κλιματική αλλαγή και στη διαταραχή του κύκλου του νερού.

Κατά συνέπεια η ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων αποτελεί κρίσιμο ζήτημα και για τη χώρα μας. Αξίζει να σημειωθεί ότι το νερό δεν είναι ένα εμπόρευμα, όπως όλα τα άλλα, όμως δεν αποτελεί και ένα δημόσιο αγαθό, στο οποίο η πρόσβαση μπορεί να είναι ανεξέλεγκτη. Απαιτεί συνετή διαχείριση, με στόχο την ικανοποίηση των πολλών και συχνά αντικρουόμενων χρήσεών του.

Θεωρούμε ότι υπάρχουν σημαντικά περιθώρια για την περαιτέρω ανάπτυξη και αξιοποίηση των υδατικών πόρων παράλληλα με μέτρα και δράσεις που θα εξασφαλίζουν την επίτευξη ή διατήρηση της καλής χημικής και οικολογικής κατάστασης, δηλαδή της βιοποικιλότητας και του υδάτινου περιβάλλοντος (επιφανειακά, υπόγεια, και παράκτια ύδατα καθώς και το ευρύτερο θαλάσσιο περιβάλλον). Βάση μπορεί να αποτελέσει η Ευρωπαϊκή Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά (2000/60/ΕΚ), η οποία εισάγει νέες προσεγγίσεις, κριτήρια και στόχους. Αυτά τα κριτήρια και στόχοι συνιστούν στροφή από τις παραδοσιακές στρατηγικές ενίσχυσης της προσφοράς σε

στρατηγικές διαχείρισης της ζήτησης, δίνοντας προτεραιότητα σε τομείς όπως η εξοικονόμηση νερού, η εισαγωγή νέων τεχνολογιών καθώς και σε στρατηγικές προστασίας των υδατικών πόρων μέσω ολοκληρωμένων και αειφορικών προσεγγίσεων. Είναι απαραίτητη η τεκμηριωμένη γνώση των διαθέσιμων ποσοτήτων νερού, ο προσεκτικός προσδιορισμός των πραγματικών αναγκών σε νερό, η κατάλληλη διαχείριση της ζήτησής του, η αύξηση της αποτελεσματικότητας στη χρήση του, και η διερεύνηση του κόστους χρήσης του σε σχέση με τα οφέλη για την κοινωνία και το περιβάλλον. Όλα αυτά σε συνδυασμό με μέτρα παρακολούθησης της ποιότητας των νερών, πρόληψη της ρύπανσης, μέτρα αποκατάστασης και βέβαια με βάση τις ιδιαιτερότητες της χώρας.

Καθοριστικό τέλος είναι η συμβολή όλων μας στην επίτευξη των στόχων με ενεργό συμμετοχή σε όλο το φάσμα των συναφών δραστηριοτήτων.